

C++

Ders 4

Veri Soyutlaması (Data Abstraction) ve
Operatörlere Aşırı
Yükleme (Overloading)

C++

Data soyutlamak ve bilgi gizlemek

- Data soyutlamak ve bilgi gizlemek (Data Abstraction and Information hiding) sınıf ve fonksiyonların içeriğine fazla bağımlı olmayan programlar yazılabilmesini sağlar, kullanım hatalarını önler. Sadece gerekli detaylar (LIFO [last-in,first out] yapısı) gösterilerek kullanılmaları sağlanır.
- Soyut veri tipleri(ADTs)' ne **int**, **float** örnek olarak verilebilir.
- C++ yeni veri türleri oluşturularak genişleye bilen bir dildir.

int

*Matematik anlamda farklı

*bilgisayar integer'ı farklıdır

32 bit bilgisayarda
[-2*10⁹, 2*10⁹]

Character temsilde sınırlıdır

ADT *data representation
*operations

C++

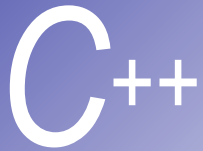
Örnek: soyut dizi veri türleri

- Programcı bir ADT dizisi oluşturabilir.
- Standart dizi yapısına yeni kapasiteler ilave eder:
  - Aralık kontrolü,
  - Dizinin herhangi bir sayıdan başlayabilmesi,
  - Dizi - Dizi ataması yapabilme,
  - Dizi – Dizi karşılaştırması yapabilme,
  - Dizi giriş /çıkış işlemleri,
  - Kendi büyüklüğünü bilme,
  - Daha fazla elemanı kapsamak için genişleyebilme özellikleri eklenebilir.

C++

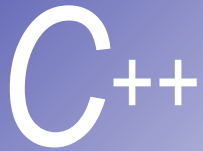
Örnek: soyut string veri türü

- C++'da hazır string tipi yoktur.
- Bu maksimum performans içindir.
- Ancak string soyut veri türünü oluşturmak ve tamamlamak için mekanizmalar mevcuttur.
- C++'da ANSI/ISO standartlarında **string** sınıfı da vardır.

Örnek: `queue` ADT tipi

- Bir kuyrukta beklemeye benzer: ilk giren-ilk çıkar (FIFO [First in, first out]).
- **Enqueue**: Her seferinde bir elemanı kuyruğun arkasına koyar.
- **Dequeue**: Her seferinde bir elemanı kuyruğun önünden alır.
- İşlemlerin ayrıntısı gizlidir.
- Kullanırken data yapısına doğrudan erişilemez.
- Sadece `queue` üye fonksiyonları gizli iç yapıya erişebilirler.

Proxy sınıflar

- **Proxy sınıf**, diğer bir sınıfın arayüzü olarak çalışan, bu diğer sınıfın **public** kısmını da gizleyen ve sadece public arayüzünü kullanan sınıf olarak bilinirler ve kullanılan sınıf hakkında hiçbir şey bilmeden, onu kullanabilmeyi sağlar.
- **Ön sınıf bildirimi**, bir nesne bildiriminde bulunurken sadece bir pointer ile bildirim yapılmasıdır. Bu şekilde bir header file bildirimi de yapmaksızın o sınıf kullanılabilir. Genel ifadesi:

```
class ClassToLoad;
```

C++

Örnek (Proxy Sınıf)

```
1 // Fig. 7.10: implementation.h
2 // Header file for class Implementation
3
4 class Implementation {
5     public:
6         Implementation( int v ) { value = v; }
7         void setValue( int v ) { value = v; }
8         int getValue() const { return value; }
9
10    private:
11        int value;
12 };
13 // Fig. 7.10: interface.h
14 // Header file for interface.cpp
15 class Implementation; // forward class declaration
16
```

Implementation gizlemek istediği bir **private** veriye sahiptir

Ön sınıf bildirimi

C++

Örnek (devamı)

Proxy Sınıfı →

```

17 class Interface {
18     public:
19         Interface( int );
20         void setValue( int ); // same
21         int getValue() const; // class
22         ~Interface();
23     private:
24         Implementation *ptr; // requires previous
25                             // forward declaration
26 };
27 // Fig. 7.10: interface.cpp
28 // Definition of class Interface
29 #include "interface.h"
30 #include "implementation.h"
31
32 Interface::Interface( int v )
33     : ptr ( new Implementation( v ) ) { }

```

Proxy class **Interface**, **Implementation** sınıfı için bir arayüz gibi çalışır.

Implementation sınıfı için sadece bir pointer bildirimi yapılır . Bu bize detayları gizleme imkanı tanır.

Implementation dosyası **interface.cpp** **Interface** proxy sınıfı için üye fonksiyonlar içerir. **Implementation** sınıfının header dosyası (**implementation.h**) sadece burada yüklenir.

C++

Örnek (devamı)

```
34
35 // call Implementation's setValue function
36 void Interface::setValue( int v ) { ptr->setValue( v ); }
37
38 // call Implementation's getvalue function
39 int Interface::getValue() const { return ptr->getValue(); }
40
41 Interface::~Interface() { delete ptr; }
42 // Fig. 7.10: fig07_10.cpp
43 // Hiding a class's private data with a proxy class.
44 #include <iostream>
45
46 using std::cout;
47 using std::endl;
48
49 #include "interface.h"
50
```

interface.cpp derlenmiştir ve **interface.h** header dosyası sayesinde programa dahil edilir. Kullanıcı proxy sınıfı ve gizli sınıf arasındaki ilişkiyi göremez..

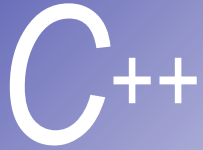
C++

Program çıktısı

```
51 int main()
52 {
53     Interface i( 5 );
54
55     cout << "Interface contains: " << i.getValue()
56         << " before setValue" << endl;
57     i.setValue( 10 );
58     cout << "Interface contains: " << i.getValue()
59         << " after setValue" << endl;
60     return 0;
61 }
```

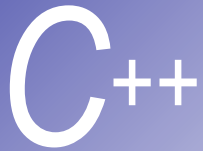
Sadece **Interface.h** ! **Implementation** sınıfı ile ilgili hiçbir bilgi gözükmez!

```
Interface contains: 5 before setVal
Interface contains: 10 after setVal
```


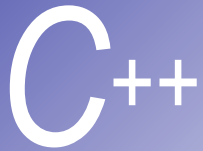
Ne amaçlıyoruz!

- Nesne Yönelimli Programlamanın (OOP) en önemli avantajı, yazılan kodun maksimum miktarda tekrar kullanılabilir olmasıdır.
- Bunu sağlamak için genel yapı soyutlanır, bilgiler gizlenir. Kullanan kişiler, isteseler bile, kodunuza sıkı sıkıya bağlı programlar yazamazlar.
- Bu ise nesneleri yazan programcılara, istedikleri zaman nesnelerin arayüzlerini (public kısımlarını veya proxy sınıfları) değiştirmeden tüm iç yapıyı değiştirebilme olanağı sağlar.
- Kullanımda ise, değişik nesnelere standart bir arayüz sunarak programlamayı kolaylaştırır.

Operatör Aşırı-yüklemesi

- Operatör aşırı-yüklemesi C++'a operatörlerin nesneler üzerinde de çalışabilmesi yeteneğini sağlar.
- Bu sayede geleneksel operatörler, kullanıcıların tanımladığı nesnelerle de çalışabilir.
- Ancak çok özen gerektirir, program kolayca anlaşılmaz bir hal alabilir.
- C++'de zaten aşırı-yüklenmiş operatörler vardır:
  - << hem stream girişi operatörü hem de bitwise shift operatörü olarak çalışır.
  - + , – vb. operatörler değişik türlerle çalışır.

Operatörü Aşırı-yüklemek

- Normalde olduğu gibi bir fonksiyon yazın.
- Fonksiyon ismini 'operator' anahtar kelimesine bitişik olarak operatör ismi olarak verin.
- Mesela 'operator+' adlı fonksiyon '+' operatörünü aşırı yükler.
- Kullanırken: nesnelerle çalışırken '=' ve '&' dışındaki tüm operatörlerin aşırı-yüklenmesi zorunludur.

&:Adres Operatörü

=:Atama Operatörü

Bu iki operatör explicit olarak aşırı-yükleme gerektirmez

C++

Operatör Aşırı-yüklemesindeki Sınırlamalar

Aşırı-yüklenebilen Operatörler

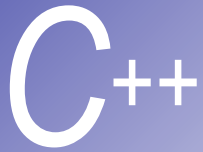
+	-	*	/	%	^	&	
~	!	=	<	>	+=	-=	*=
/=	%=	^=	&=	=	<<	>>	>>=
<<=	==	!=	<=	>=	&&		++
--	->*	,	->	[]	()	new	delete
new[]	delete[]						

Aşırı-yüklenemeyen Operatörler

.	.*	::	?:	sizeof
---	----	----	----	--------

&, *, +, -

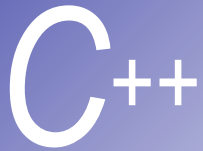
unary ve binary versiyonları vardır ve ayrı-ayrı aşırı-yüklenirler

Operatör Aşırı-yüklemeindeki Sınırlamalar

- Operatör öncelikleri aşırı-yükleme ile değiştirilemez.
- Operatörlerin işlem yönü değiştirilemez.
- Operand sayısı değiştirilemez:
- İki operandlı operatörler tek operandlı, tek operandlı operatörler iki operandlı yapılamaz.

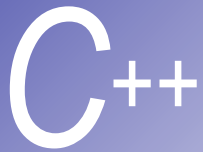

Operatör Aşırı-yüklemesindeki Sınırlamalar

- **&, *, + ve –** operatörlerinin hem iki hem de tek operandlı versiyonları vardır. İkili ve tekli versiyonlar ayrı ayrı aşırı yüklenmelidir.
- Yeni operatör tanımlanamaz. Sadece var olanlar aşırı yüklenebilir.
- Var olan tipler için operatörler aşırı-yüklenemez. Mesela iki integer'ın toplanma yöntemi değiştirilemez. Derleyici hata verir.

Operatör Fonksiyonlar: Üye yada Friend Fonksiyon?

- Üye fonksiyon mu olacak?
  - ( ), [ ], -> yada atama operatörleri aşırı yükleniyorsa, mutlaka üye fonksiyon kullanılmalı.
  - Üye fonksiyon kullanılacaksa, Operatörün sol tarafı mutlaka kendi sınıfından bir nesne olmalıdır. Eğer sol taraf kendi sınıfından bir nesne değilse, operatör fonksiyonu kesinlikle üye olamaz.
- Üye fonksiyon olmayacaksa!
  - Eğer public yada private üyelere erişilmesi gerekiyorsa mutlaka friend fonksiyon olmalıdır.
  - Operandlarına ulaşma hakkı olmalıdır.

C++

Stream Operatörlerini Aşırı yüklemek

Stream insertion
Stream extraction

- << ve >> operatörlerini aşırı yükleyelim.
- Bu sayede kullanıcı tanımlı-tiplerle giriş-çıkış işlemi yapabiliriz.
- Sol tarafın türü **ostream &** ve **istream &** olacak.
- Sol taraf kendi sınıfından olmadığından, üye fonksiyon olarak tanımlayamayız.
- Private data üyelerine ulaşmak için **friend** fonksiyon olmalıdır.
- Eğer **friend** fonksiyon olarak tanımlanmamışlarsa; public' de tanımlı set ve get fonksiyonları üzerinden private data' ya ulaşırlar. Performans gereksinimi nedeniyle bu fonksiyonlar inline yapılır.

C++

Örnek

(Stream Aşırı Yükleme)

```
1 // Fig. 8.3: fig08_03.cpp
2 // Overloading the stream-insertion and
3 // stream-extraction operators.
4 #include <iostream>
5
6 using std::cout;
7 using std::cin;
8 using std::endl;
9 using std::ostream;
10 using std::istream;
11
12 #include <iomanip>
13
14 using std::setw;
15
16 class PhoneNumber {
17     friend ostream &operator<<( ostream&, const PhoneNumber & );
18     friend istream &operator>>( istream&, PhoneNumber & );
19
```

>> ve << operatörlerinin fonksiyon prototipine dikkat edin:

friend fonksiyon olmaları gereklidir.

C++

Örnek(devamı)

```
20 private:
21     char areaCode[ 4 ]; // 3-digit area code and null
22     char exchange[ 4 ]; // 3-digit exchange and null
23     char line[ 5 ];     // 4-digit line and null
24 };
25
26 // Overloaded stream-insertion operator (cannot be
27 // a member function if we would like to invoke it with
28 // cout << somePhoneNumber;).
29 ostream &operator<<( ostream &output, const PhoneNumber &num )
30 {
31     output << "(" << num.areaCode << " ) "
32           << num.exchange << "-" << num.line;
33     return output; // enables cout << a << b << c;
34 }
35
```

C++

Örnek(devamı)

```

36 istream &operator>>( istream &input, PhoneNumber &num )
37 {
38     input.ignore(); // skip (
39     input >> setw( 4 ) >> num.areaCode; // input area code
40     input.ignore( 2 ); // skip ) and space
41     input >> setw( 4 ) >> num.exchange; // input exchange
42     input.ignore(); // skip dash (-)
43     input >> setw( 5 ) >> num.line; // input line
44     return input; // enables cin >> a >> b >> c;
45 }

```

Fonksiyon çağırılırken **cin >> phone;** şeklinde, tanımlanırken **operator>>(cin, phone);** şeklinde olduğuna dikkat edin!
cin fonksiyon içinde **input**, **phone** ise **num** adı ile fonksiyon tanımında yeralıyor.

```

46
47 int main()
48 {
49     PhoneNumber phone;
50
51     cout << "Enter phone number in the form (123) 456-7890:\n";
52
53     // cin >> phone invokes operator>> function by
54     // issuing the call operator>>( cin, phone ).
55     cin >> phone;
56

```

C++

Program çıktısı

```
57 // cout << phone invokes operator<< function by
58 // issuing the call operator<<( cout, phone ).
59 cout << "The phone number entered was: " << phone << endl;
60 return 0;
61 }
```

```
Enter phone number in the form (123) 456-7890:
(800) 555-1212
The phone number entered was: (800) 555-1212
```

C++

Tek operandlı Operatörleri Aşırı-Yüklemek

- Tek operandlı yada operandsız olarak tanımlanabilir.
- Genel olarak aşırı-yükleme üye fonksiyonu ile gerçekleştirilmelidir. Sınıf içeriğinin kapalı mimarisini deleceğinden **friend** fonksiyon kullanmaktan kaçının.
- Bir member fonksiyonu olarak deklarasyon örneği:

```
class String {  
    public:  
    bool operator!() const;  
    ...  
};
```

- Üye olmayan fonksiyon ile deklarasyon örneği:

```
class String {  
    friend bool operator! ( const String & )  
    ...  
}
```

Non-statik
member function
olarak deklare
edilir, çünkü
non-statik dataya
erişmesi gerekir

C++

İki operandlı Operatörleri Aşırı-yüklemek

- İki operandlı non-static üye fonksiyona Örnek:
+= 'i aşırı-yükleyelim

```
class String {  
public:  
    const String &operator  
+=(  
                                const String  
& ) ;  
    ...  
};
```

- y += z** ile **y.operator+=(z)** aynıdır.
- operator+= **member function** (non-statik)
(**non-statik veriyeye ulaşmak için**)

C++

İki operandlı Operatörleri Aşırı-yüklemek

- İki operandlı non-member fonksiyona
Örnek: += aşırı-yüklemesi (non-member olarak)

```
class String {  
    friend const String &operator+=(  
        String &, const String & );  
  
    ...  
};
```
- **y += z** ile **operator+=(y, z)** aynıdır.

C++

Örnek Çalışma

(Dizi Sınıfı)

Bir Dizi Sınıfı oluşturalım. Bu sınıfın standart dizilere göre fazladan şu özellikleri içersin:

- Sınır Kontrolü,
- Dizi - Dizi atanabilme,
- Kendi eleman sayısını bilme,
- << ve >> ile tüm dizinin okunup-yazdırılabilmesi,
- == ve != ile Dizi - Dizi karşılaştırılabilmesi.

C++

Örnek : array sınıfı

```

1 // Fig. 8.4: array1.h
2 // Simple class Array (for integers)
3 #ifndef ARRAY1_H
4 #define ARRAY1_H
5
6 #include <iostream>
7
8 using std::ostream;
9 using std::istream;
10
11 class Array {
12     friend ostream &operator<<( ostream &, const Array & );
13     friend istream &operator>>( istream &, Array & );
14 public:
15     Array( int = 10 ); // default
16     Array( const Array & ); // copy
17     ~Array(); // dest
18     int getSize() const; // retr
19     const Array &operator=( const Array & ); // assign arrays
20     bool operator==( const Array & ) const; // compare equal
21
22     // Determine if two arrays are not equal and
23     // return true, otherwise return false (uses operator==)
24     bool operator!=( const Array &right ) const
25     { return ! ( *this == right ); }

```

Dikkat: bütün operatörler sınıf içinde tanımlanmış.

C++

Örnek (devamı)

```

26
27     int &operator[]( int );           // subscript operator
28     const int &operator[]( int ) const: // subscript operator
29     static int getArrayCount();       // Return count of
30                                       // arrays instantiated.
31 private:
32     int size: // size of the array
33     int *ptr: // pointer to first element of array
34     static int arrayCount: // # of Arrays instantiated
35 };
36
37 #endif
38 // Fig 8.4: array1.cpp
39 // Member function definitions for class Array
40 #include <iostream>
41
42 using std::cout;
43 using std::cin;
44 using std::endl;
45
46 #include <iomanip>
47
48 using std::setw;

```

C++

Örnek (devamı)

```
49
50 #include <cstdlib>
51 #include <cassert>
52 #include "array1.h"
53
54 // Initialize static data member at file scope
55 int Array::arrayCount = 0;    // no objects yet
56
57 // Default constructor for class Array (default size 10)
58 Array::Array( int arraySize )
59 {
60     size = ( arraySize > 0 ? arraySize : 10 );
61     ptr = new int[ size ]; // create space for array
62     assert( ptr != 0 );    // terminate if memory not allocated
63     ++arrayCount;          // count one more object
64
65     for ( int i = 0; i < size; i++ )
66         ptr[ i ] = 0;      // initialize array
67 }
68
```

C++

Örnek: array sınıf için kopyalama constructor

```

69 // Copy constructor for class Array
70 // must receive a reference to prevent infinite recursion
71 Array::Array( const Array &init ) : size( init.size )
72 {
73     ptr = new int[ size ]; // create space for array
74     assert( ptr != 0 );    // terminate if memory not allocated
75     ++arrayCount;         // count one more object
76
77     for ( int i = 0; i < size; i++ )
78         ptr[ i ] = init.ptr[ i ]; // copy init into object
79 }
80
81 // Destructor for class Array
82 Array::~~Array()
83 {
84     delete [] ptr;         // reclaim space for array
85     --arrayCount;         // one fewer object
86 }
87
88 // Get the size of the array
89 int Array::getSize() const { return size; }
90

```

C++

Örnek (devamı)

```
91 // Overloaded assignment operator
92 // const return avoids: ( a1 = a2 ) = a3
93 const Array &Array::operator=( const Array &right )
94 {
95     if ( &right != this ) { // check for self-assignment
96
97         // for arrays of different sizes, deallocate original
98         // left side array, then allocate new left side array.
99         if ( size != right.size ) {
100             delete [] ptr; // reclaim space
101             size = right.size; // resize this object
102             ptr = new int[ size ]; // create space for array copy
103             assert( ptr != 0 ); // terminate if not allocated
104         }
105
106         for ( int i = 0; i < size; i++ )
107             ptr[ i ] = right.ptr[ i ]; // copy array into object
108     }
109
110     return *this; // enables x = y = z;
111 }
112
```

C++

Örnek: iki dizinin eşitliğinin kontrolü

```
113// Determine if two arrays are equal and
114// return true, otherwise return false.
115bool Array::operator==( const Array &right ) const
116{
117    if ( size != right.size )
118        return false;    // arrays of different sizes
119
120    for ( int i = 0; i < size; i++ )
121        if ( ptr[ i ] != right.ptr[ i ] )
122            return false; // arrays are not equal
123
124    return true;          // arrays are equal
125}
126
127// Overloaded subscript operator for non-const Arrays
128// reference return creates an lvalue
129int &Array::operator[]( int subscript )
130{
131    // check for subscript out of range error
132    assert( 0 <= subscript && subscript < size );
```


C++

Örnek (devamı)

```
133
134     return ptr[ subscript ]; // reference return
135 }
136
137 // Overloaded subscript operator for const Arrays
138 // const reference return creates an rvalue
139 const int &Array::operator[]( int subscript ) const
140 {
141     // check for subscript out of range error
142     assert( 0 <= subscript && subscript < size );
143
144     return ptr[ subscript ]; // const reference return
145 }
146
147 // Return the number of Array objects instantiated
148 // static functions cannot be const
149 int Array::getArrayCount() { return arrayCount; }
150
```

C++

Örnek (devamı)

```
151// Overloaded input operator for class Array;
152// inputs values for entire array.
153istream &operator>>( istream &input, Array &a )
154{
155    for ( int i = 0; i < a.size; i++ )
156        input >> a.ptr[ i ];
157
158    return input;    // enables cin >> x >> y;
159}
160
161// Overloaded output operator for class Array
162ostream &operator<<( ostream &output, const Array &a )
163{
164    int i;
165
166    for ( i = 0; i < a.size; i++ ) {
167        output << setw( 12 ) << a.ptr[ i ];
168
169        if ( ( i + 1 ) % 4 == 0 ) // 4 numbers per row of output
170            output << endl;
171    }
```

C++

Örnek (devamı)

```
172
173     if ( i % 4 != 0 )
174         output << endl;
175
176     return output;    // enables cout << x << y;
177 }
178 // Fig. 8.4: fig08_04.cpp
179 // Driver for simple class Array
180 #include <iostream>
181
182 using std::cout;
183 using std::cin;
184 using std::endl;
185
186 #include "array1.h"
187
188 int main()
189 {
```

C++

Örnek (devamı)

```

190 // no objects yet
191 cout << "# of arrays instantiated = "
192      << Array::getArrayCount() << '\n';
193
194 // create two arrays and print Array count
195 Array integers1( 7 ), integers2;
196 cout << "# of arrays instantiated = "
197      << Array::getArrayCount() << "\n\n";
198
199 // print integers1 size and contents
200 cout << "Size of array integers1 is "
201      << integers1.getSize()
202      << "\nArray after initialization:\n"
203      << integers1 << '\n';
204
205 // print integers2 size and contents
206 cout << "Size of array integers2 is "
207      << integers2.getSize()
208      << "\nArray after initialization:\n"
209      << integers2 << '\n';
210

```

# of arrays instantiated = 0

# of arrays instantiated = 2

Size of array integers1 is 7
Array after initialization:

0	0	0	0
0	0	0	

Size of array integers2 is 10
Array after initialization:

0	0	0	0
0	0	0	0
0	0		

C++

Örnek (devamı)

```

211 // input and print integers1 and integers2
212 cout << "Input 17 integers:\n";
213 cin >> integers1 >> integers2;
214 cout << "After input, the arrays contain:\n"
215      << "integers1:\n" << integers1
216      << "integers2:\n" << integers2 << '\n';
217
218 // use overloaded inequality (!=) operator
219 cout << "Evaluating: integers1 != integers2\n";
220 if ( integers1 != integers2 )
221     cout << "They are not equal\n";
222

```

Evaluating: integers1 != integers2
They are not equal

Input 17 integers:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

After input, the arrays contain:

integers1:

1	2	3	4
5	6	7	

integers2:

8	9	10	11
12	13	14	15
16	17		

C++

Örnek (devamı)

```

223 // create array integers3 using integers1
224 // initializer; print size and contents
225 Array integers3( integers1 );
226
227 cout << "\nSize of array integers3 is "
228       << integers3.getSize()
229       << "\nArray after initialization:\n"
230       << integers3 << '\n';
231
232 // use overloaded assignment (=) operator
233 cout << "Assigning integers2 to integers1:\n";
234 integers1 = integers2;
235 cout << "integers1:\n" << integers1
236       << "integers2:\n" << integers2 << '\n';
237

```

Size of array integers3 is 7
Array after initialization:

1	2	3	4
5	6	7	

Assigning integers2 to integers1:

integers1:

8	9	10	11
12	13	14	15
16	17		

integers2:

8	9	10	11
12	13	14	15
16	17		

C++

Örnek (devamı)

```
238 // use overloaded equality (==) operator
239 cout << "Evaluating: integers1 == integers2\n";
240 if ( integers1 == integers2 )
241     cout << "They are equal\n\n";
242
243 // use overloaded subscript operator to create rvalue
244 cout << "integers1[5] is " << integers1[ 5 ] << '\n';
245
246 // use overloaded subscript operator to create lvalue
247 cout << "Assigning 1000 to integers1[5]\n";
248 integers1[ 5 ] = 1000;
249 cout << "integers1:\n" << integers1 << '\n';
250
```

Evaluating:
integers1==integer2
They are equal

integers1[5] is 13

Attempt to assign 1000 to
integers1[15]

Assertion failed: 0 <= subscript
&& subscript < size, file
Array1.cpp, line 95 abnormal
program termination

C++

Örnek (devamı)

```

251 // attempt to use out of range subscript
252 cout << "Attempt to assign 1000 to integers1[15]" << endl;
253 integers1[ 15 ] = 1000; // ERROR: out of range
254
255 return 0;
256}

```

Assigning 1000 to integers1[5]

integers1:

8	9	10	11
12	1000	14	15
16	17		

```

# of arrays instantiated = 0
# of arrays instantiated = 2

```

Size of array integers1 is 7
Array after initialization:

0	0	0	0
0	0	0	

Ekran Çıktısı

C++

Program çıktısı

```
Size of array integers2 is 10
```

```
Array after initialization:
```

```
      0      0      0      0
      0      0      0      0
      0      0
```

```
Input 17 integers:
```

```
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
```

```
After input, the arrays contain:
```

```
integers1:
```

```
      1      2      3      4
      5      6      7
```

```
integers2:
```

```
      8      9     10     11
     12     13     14     15
     16     17
```

```
Evaluating: integers1 != integers2
```

```
They are not equal
```

```
Size of array integers3 is 7
```

```
Array after initialization:
```

```
      1      2      3      4
      5      6      7
```

C++

Program çıktısı

```
Assigning integers2 to integers1:
```

```
integers1:
```

8	9	10	11
12	13	14	15
16	17		

```
integers2:
```

8	9	10	11
12	13	14	15
16	17		

```
Evaluating: integers1 == integers2
```

```
They are equal
```

```
integers1[5] is 13
```

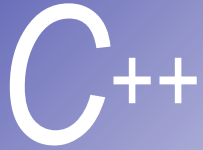
```
Assigning 1000 to integers1[5]
```

```
integers1:
```

8	9	10	11
12	1000	14	15
16	17		

```
Attempt to assign 1000 to integers1[15]
```

```
Assertion failed: 0 <= subscript && subscript < size, file Array1.cpp,  
line 95 abnormal program termination
```


Tipler arası Dönüşüm

■ Tip operatörü:

- Standart tiplere dönüştürmeye zorlar.
- Standart tiplerle kullanıcının tanımladığı türler arasındaki dönüşüm ilişkisini tanımlar.
- Dönüşüm operatörü (veya cast operatörü) statik olmayan bir üye fonksiyon olmalıdır. Friend olamaz.
- Dönüş türü olamaz. Bu tür dönüştürülen nesnenin türüdür.
- Kullanıcı tarafından tanımlanan A sınıfı için:

`A::operator char *() const;`

A nesnesini bir **`char *`**'a dönüştüren tip dönüşüm fonksiyonu tanımlanıyor.

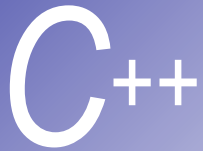
Built-in data tiplerini birbirine dönüştürme işlemi cast operatörleriyle yapılır, ama kullanıcının tanımladığı data tiplerinde durum ne olacak?

User-defined types

↑??

Built-in types

bu iş conversion konstraktörleri ile yapılır

Tipler arası Dönüşüm

- `A::operator int() const;    → int A`
A nesnesini bir integer' a dönüştüren tip dönüşüm fonksiyonu tanımlanıyor.
- `A::operator otherClass() const;`
A nesnesini otherClass sınıfına dönüştüren tip dönüşüm fonksiyonu tanımlanıyor.
- Tip dönüşümü aşırı-yükleme zorunluluğunu kaldırabilir.

C++

Örnek Çalışma (String Sınıfı)

- `cout << s;` gibi normalde **char** * tipinde veri beklenen bir yerde string tipinden olan s nesnesi kullanılırsa, compiler tip dönüşüm fonksiyonunu (operatör **char** *) çağırarak s' yi **char** * tipine çevirerek kullanır.
- Zaten C++ standart kütüphanesinde bir string sınıfı vardır, ama aşırı-yükleme ile kendi string sınıfımızı yazabiliriz.
- Dönüşüm constructor fonksiyonu: bir nesneyi başka bir sınıfa döndürmeye yarayan tek argümanlı bir constructor' dur.

C++

Örnek (string sınıfı)

```
1 // Fig. 8.5: string1.h
2 // Definition of a String class
3 #ifndef STRING1 H
4 #define STRING1 H
5
6 #include <iostream>
7
8 using std::ostream;
9 using std::istream;
10
11 class String {
12     friend ostream &operator<<( ostream &, const String & );
13     friend istream &operator>>( istream &, String & );
14
15 public:
16     String( const char * = "" ); // conversion/default ctor
17     String( const String & );    // copy constructor
18     ~String();                  // destructor
19     const String &operator=( const String & ); // assignment
20     const String &operator+=( const String & ); // concatenation
21     bool operator!() const;      // is String empty?
```

C++

Örnek (devamı)

```
22     bool operator==( const String & ) const; // test s1 == s2
23     bool operator<( const String & ) const;  // test s1 < s2
24
25     // test s1 != s2
26     bool operator!=( const String & right ) const
27         { return !( *this == right ); }
28
29     // test s1 > s2
30     bool operator>( const String &right ) const
31         { return right < *this; }
32
33     // test s1 <= s2
34     bool operator<=( const String &right ) const
35         { return !( right < *this ); }
36
37     // test s1 >= s2
38     bool operator>=( const String &right ) const
39         { return !( *this < right ); }
40
```

C++

Örnek (devamı)

```
41     char &operator[]( int );           // subscript operator
42     const char &operator[]( int ) const; // subscript operator
43     String operator()( int, int );      // return a substring
44     int getLength() const;             // return string length
45
46 private:
47     int length;                        // string length
48     char *sPtr;                        // pointer to start of string
49
50     void setString( const char * );    // utility function
51 };
52
53 #endif
54 // Fig. 8.5: string1.cpp
55 // Member function definitions for class String
56 #include <iostream>
57
58 using std::cout;
59 using std::endl;
60
```


C++

Örnek (devamı)

```
61 #include <iomanip>
62
63 using std::setw;
64
65 #include <cstring>
66 #include <cassert>
67 #include "string1.h"
68
69 // Conversion constructor: Convert char * to String
70 String::String( const char *s ) : length( strlen( s ) )
71 {
72     cout << "Conversion constructor: " << s << '\n';
73     setString( s ); // call utility function
74 }
75
76 // Copy constructor
77 String::String( const String &copy ) : length( copy.length )
78 {
79     cout << "Copy constructor: " << copy.sPtr << '\n';
80     setString( copy.sPtr ); // call utility function
81 }
```

Dönüşüm constructor'u: **String** 'den **char ***'a.

Constructor'lar çalışınca
ekrana yazı yazacak.

C++

Örnek (devamı)

```
82
83 // Destructor
84 String::~~String()
85 {
86     cout << "Destructor: " << sPtr << '\n';
87     delete [] sPtr;          // reclaim string
88 }
89
90 // Overloaded = operator; avoids self assignment
91 const String &String::operator=( const String &right )
92 {
93     cout << "operator= called\n";
94
95     if ( &right != this ) {          // avoid self assignment
96         delete [] sPtr;              // prevents memory leak
97         length = right.length;       // new String length
98         setString( right.sPtr );     // call utility function
99     }
```

C++

Örnek (devamı)

```
100     else
101         cout << "Attempted assignment of a String to itself\n";
102
103     return *this;    // enables cascaded assignments
104 }
105
106 // Concatenate right operand to this object and
107 // store in this object.
108 const String &String::operator+=( const String &right )
109 {
110     char *tempPtr = sPtr;           // hold to be able to delete
111     length += right.length;         // new String length
112     sPtr = new char[ length + 1 ]; // create space
113     assert( sPtr != 0 );            // terminate if memory not allocated
114     strcpy( sPtr, tempPtr );         // left part of new String
115     strcat( sPtr, right.sPtr );     // right part of new String
116     delete [] tempPtr;              // reclaim old space
117     return *this;                  // enables cascaded calls
118 }
119
```

C++

Örnek (devamı)

```
120// Is this String empty?
121bool String::operator!() const { return length == 0; }
122
123// Is this String equal to right String?
124bool String::operator==( const String &right ) const
125    { return strcmp( sPtr, right.sPtr ) == 0; }
126
127// Is this String less than right String?
128bool String::operator<( const String &right ) const
129    { return strcmp( sPtr, right.sPtr ) < 0; }
130
131// Return a reference to a character in a String as an lvalue.
132char &String::operator[]( int subscript )
133{
134    // First test for subscript out of range
135    assert( subscript >= 0 && subscript < length );
136
137    return sPtr[ subscript ]; // creates lvalue
138}
139
```

C++

Örnek (devamı)

```
140// Return a reference to a character in a String as an rvalue.
141const char &String::operator[]( int subscript ) const
142{
143    // First test for subscript out of range
144    assert( subscript >= 0 && subscript < length );
145
146    return sPtr[ subscript ]; // create
147}
148
149// Return a substring beginning at index and
150// of length subLength
151String String::operator()( int index, int subLength )
152{
153    // ensure index is in range and substring length >= 0
154    assert( index >= 0 && index < length && subLength >= 0 );
155
156    // determine length of substring
157    int len;
158
```

Aşırı yükleme sebebiyle
operator'ün nasıl
tanımlandığına dikkat edin!

C++

Örnek (devamı)

```
159     if ( ( subLength == 0 ) || ( index + subLength > length ) )
160         len = length - index;
161     else
162         len = subLength;
163
164     // allocate temporary array for substring and
165     // terminating null character
166     char *tempPtr = new char[ len + 1 ];
167     assert( tempPtr != 0 ); // ensure space allocated
168
169     // copy substring into char array and terminate string
170     strncpy( tempPtr, &sPtr[ index ], len );
171     tempPtr[ len ] = '\\0';
172
173     // Create temporary String object containing the substring
174     String tempString( tempPtr );
175     delete [] tempPtr; // delete the temporary array
176
177     return tempString; // return copy of the temporary String
178 }
179
```

C++

Örnek (devamı)

```
180// Return string length
181int String::getLength() const { return length; }
182
183// Utility function to be called by constructors and
184// assignment operator.
185void String::setString( const char *string2 )
186{
187    sPtr = new char[ length + 1 ]; // allocate storage
188    assert( sPtr != 0 ); // terminate if memory not allocated
189    strcpy( sPtr, string2 ); // copy literal to object
190}
191
192// Overloaded output operator
193ostream &operator<<( ostream &output, const String &s )
194{
195    output << s.sPtr;
196    return output; // enables cascading
197}
198
```

C++

Örnek (devamı)

```
199// Overloaded input operator
200istream &operator>>( istream &input, String &s )
201{
202    char temp[ 100 ];    // buffer to store input
203
204    input >> setw( 100 ) >> temp;
205    s = temp;            // use String class assignment operator
206    return input;        // enables cascading
207}
208// Fig. 8.5: fig08_05.cpp
209// Driver for class String
210#include <iostream>
211
212using std::cout;
213using std::endl;
214
215#include "string1.h"
216
```


C++

Örnek (devamı)

```

215#include "string1.h"
216
217int main()
218{
219    String s1( "happy" ), s2( " birthday" ), s3;
220
221    // test overloaded equality and relational operators
222    cout << "s1 is \"><
223        << "\"; s3 is \"><
224        << "\nThe results of comparing s2 and s1:"
225        << "\ns2 == s1 yields "
226        << ( s2 == s1 ? "true" : "false"
227        << "\ns2 != s1 yields "
228        << ( s2 != s1 ? "true" : "false"
229        << "\ns2 > s1 yields "
230        << ( s2 > s1 ? "true" : "false"
231        << "\ns2 < s1 yields "
232        << ( s2 < s1 ? "true" : "false"
233        << "\ns2 >= s1 yields "
234        << ( s2 >= s1 ? "true" : "false" )
  
```

Conversion constructor: happy

Conversion constructor: birthday

Conversion constructor:

s1 is "happy"; s2 is " birthday"; s3 is ""

The results of comparing s2 and s1:

s2 == s1 yields false

s2 != s1 yields true

s2 > s1 yields false

s2 < s1 yields true

s2 >= s1 yields false

s2 <= s1 yields true

C++

Örnek (devamı)

```

235         << "\ns2 <= s1 yields "
236         << ( s2 <= s1 ? "true" : "false" );
237
238     // test overloaded String empty (!) operator
239     cout << "\n\nTesting !s3:\n";
240     if ( !s3 ) {
241         cout << "s3 is empty; assigning s1 to s3;\n";
242         s3 = s1;                // test overloaded assignment
243         cout << "s3 is \"" << s3 << "\"";
244     }
245
246     // test overloaded String concatenation operator
247     cout << "\n\ns1 += s2 yields s1 = ";
248     s1 += s2;                    // test overloaded concatenation
249     cout << s1;
250
251     // test conversion constructor
252     cout << "\n\ns1 += \" to you\" yields\n";
253     s1 += " to you";            // test conversion constructor
254     cout << "s1 = " << s1 << "\n\n";
255

```

Testing !s3:

s3 is empty; assigning
s1 to s3;

operator= called

s3 is "happy"

s1 += s2 yields s1 =
happy birthday

s1 += " to you" yields
Conversion constructor:
to you

Destructor: to you

s1 = happy birthday to you

C++

Örnek (devamı)

```

256 // test overloaded function call operator
257 cout << "The substring of s1 starting at\n"
258     << "location 0 for 14 characters, s1(0, 14), is: "
259     << s1( 0, 14 ) << "\n\n";
260
261 // test substring "to-end-of-String" operator
262 cout << "The substring of s1 starting at\n"
263     << "location 15, s1(15, 0), is: "
264     << s1( 15, 0 ) << "\n\n"; // 0 is "to-end-of-String"
265
266 // test copy constructor
267 String *s4Ptr = new String( s1 );
268 cout << "*s4Ptr = " << *s4Ptr << "\n\n";
269
270 // test assignment (=) operator with self-assignment
271 cout << "assigning *s4Ptr to *s4Ptr\n";
272 *s4Ptr = *s4Ptr; // test overloaded assignment operator
273 cout << "*s4Ptr = " << *s4Ptr << "\n\n";
274

```

```

Conversion constructor: happy birthday
Copy constructor: happy birthday
Destructor: happy birthday
The substring of s1 starting at
location 0 for 14 characters, s1(0, 14),
is:
happy birthday

```

```

Destructor: happy birthday
Conversion constructor: to you
Copy constructor: to you
Destructor: to you
The substring of s1 starting at
location 15, s1(15, 0), is: to you

```

```

Destructor: to you
Copy constructor: happy birthday to you
*s4Ptr = happy birthday to you

```

```

assigning *s4Ptr to *s4Ptr
operator= called
Attempted assignment of a String to itself
*s4Ptr = happy birthday to you

```

C++

Örnek (devamı)

```
275 // test destructor
276 delete s4Ptr;
277
278 // test using subscript operator to create lvalue
279 s1[ 0 ] = 'H';
280 s1[ 6 ] = 'B';
281 cout << "\ns1 after s1[0] = 'H' and s1[6] = 'B' is: "
282      << s1 << "\n\n";
283
284 // test subscript out of range
285 cout << "Attempt to assign 'd' to s1[30] yields:" << endl;
286 s1[ 30 ] = 'd'; // ERROR: subscript out of range
287
288 return 0;
289 }
```

Destructor: happy
birthday to you

s1 after s1[0] = 'H' and s1[6] = 'B' is:
Happy Birthday to you

'd' yi s1[30] parçaya ayırtmaya
çalışmak:

Bildirim başarısız: subscript >= 0
&& subscript < length, file
string1.cpp, satır 82Anormal
program sonlanması

C++

Program çıktısı

```
Conversion constructor: happy
Conversion constructor:  birthday
Conversion constructor:
s1 is "happy"; s2 is " birthday"; s3 is ""
The results of comparing s2 and s1:
s2 == s1 yields false
s2 != s1 yields true
s2 > s1 yields false
s2 < s1 yields true
s2 >= s1 yields false
s2 <= s1 yields true
```

```
Testing !s3:
s3 is empty; assigning s1 to s3;
operator= called
s3 is "happy"
s1 += s2 yields s1 = happy birthday
```

```
s1 += " to you" yields
Conversion constructor:  to you
Destructor:  to you
s1 = happy birthday to you
```

C++

Aşırıyükleme ++ ve --

- Önce yada sonra artıran/eksiltten operatörleri de aşırı yükleyebiliriz. Ancak, önce yada sonra artıran/eksiltten operatörlerin arasında fark vardır:
- Önce işlem yapan türde operatörler diğer tek operandlı operatörler gibi tanımlanırlar:

```
d1.operator++();           // for ++d1
```

Örnek: `Date &operator++();`

- Sonra işlem yapan türde operatörler görünce compiler şu şekilde bir fonksiyon arar:

```
d1.operator++( 0 );       // for d1++
```

Örnek: `Date operator++( int );`

- Burada 0 değeri önce ve sonra versiyonları arasında compiler'ın ayırım yapabilmesi içindir.

Member function calls →

C++

Örnek Çalışma (Date Sınıfı)

Aşağıdaki özelliklere sahip bir **Date** sınıfı oluşturacağız:

- Aşırı-yüklenmiş bir artım operatörü ile gün, ay ve yıl değerleri değiştirecek,
- Aşırı-yüklenmiş **+=** operatörü,
- Artık yılı test etmek için bir fonksiyon,
- Herhangi bir ayın son günü olup olmadığını sınavan bir fonksiyon olacak.

C++

Örnek(Date sınıfı)

```
1 // Fig. 8.6: date1.h
2 // Definition of class Date
3 #ifndef DATE1 H
4 #define DATE1 H
5 #include <iostream>
6
7 using std::ostream;
8
9 class Date {
10     friend ostream &operator<<( ostream &, const Date & );
11
12 public:
13     Date( int m = 1, int d = 1, int y = 1900 ); // constructor
14     void setDate( int, int, int ); // set the date
15     Date &operator++(); // preincrement operator
16     Date operator++( int ); // postincrement operator
17     const Date &operator+=( int ); // add days, modify object
18     bool leapYear( int ) const; // is this a leap year?
19     bool endOfMonth( int ) const; // is this end of month?
```


C++

Örnek (devamı)

```
40
41 // Date constructor
42 Date::Date( int m, int d, int y ) { setDate( m, d, y ); }
43
44 // Set the date
45 void Date::setDate( int mm, int dd, int yy )
46 {
47     month = ( mm >= 1 && mm <= 12 ) ? mm : 1;
48     year = ( yy >= 1900 && yy <= 2100 ) ? yy : 1900;
49
50     // test for a leap year
51     if ( month == 2 && leapYear( year ) )
52         day = ( dd >= 1 && dd <= 29 ) ? dd : 1;
53     else
54         day = ( dd >= 1 && dd <= days[ month ] ) ? dd : 1;
55 }
56
```

C++

Örnek (devamı)

```
57 // Preincrement operator overloaded as a member function.
58 Date &Date::operator++()
59 {
60     helpIncrement();
61     return *this; // reference return to create an lvalue
62 }
63
64 // Postincrement operator overloaded as a member function.
65 // Note that the dummy integer parameter does not have a
66 // parameter name.
67 Date Date::operator++( int )
68 {
69     Date temp = *this;
70     helpIncrement();
71
72     // return non-incremented, saved, temporary object
73     return temp; // value return; not a reference return
74 }
75
```

artım operatorü kullanılmayacak **int** türünden bir parametreye sahiptir.

C++

Örnek (devamı)

```
76 // Add a specific number of days to a date
77 const Date &Date::operator+=( int additionalDays )
78 {
79     for ( int i = 0; i < additionalDays; i++ )
80         helpIncrement();
81
82     return *this;    // enables cascading
83 }
84
85 // If the year is a leap year, return true;
86 // otherwise, return false
87 bool Date::leapYear( int v ) const
88 {
89     if ( v % 400 == 0 || ( v % 100 != 0 && v % 4 == 0 ) )
90         return true;    // a leap year
91     else
92         return false;    // not a leap year
93 }
94
95 // Determine if the day is the end of the month
96 bool Date::endOfMonth( int d ) const
97 {
```

C++

Örnek (devamı)

```
98     if ( month == 2 && leapYear( year ) )
99         return d == 29: // last day of Feb. in leap year
100     else
101         return d == days[ month ] ;
102 }
103
104 // Function to help increment the date
105 void Date::helpIncrement()
106 {
107     if ( endOfMonth( day ) && month == 12 ) { // end year
108         day = 1;
109         month = 1;
110         ++year;
111     }
112     else if ( endOfMonth( day ) ) { // end month
113         day = 1;
114         ++month;
115     }
116     else // not end of month or year: increment day
117         ++day;
118 }
119
```

C++

Örnek (devamı)

```

120// Overloaded output operator
121ostream &operator<<( ostream &outout, const Date &d )
122{
123    static char *monthName[ 13 ] = { "", "January",
124        "February", "March", "April", "May", "June",
125        "July", "August", "September", "October",
126        "November", "December" };
127
128    outout << monthName[ d.month ] << ' '
129        << d.day << ", " << d.year;
130
131    return outout;    // enables cascading
132}
133// Fig. 8.6: fig08_06.cpp
134// Driver for class Date
135#include <iostream>
136
137using std::cout;
138using std::endl;
139

```

C++

Örnek (devamı)

```

140#include "date1.h"
141
142int main()
143{
144    Date d1, d2( 12. 27. 1992 ), d3( 0. 99. 8045 );
145    cout << "d1 is " << d1
146          << "\nd2 is " << d2
147          << "\nd3 is " << d3 << "\n\n";
148
149    cout << "d2 += 7 is " << ( d2 += 7 ) << "\n\n";
150
151    d3.setDate( 2. 28. 1992 );
152    cout << "    d3 is " << d3;
153    cout << "\n++d3 is " << ++d3 << "\n\n";
154
155    Date d4( 3. 18. 1969 );
156
157    cout << "Testing the preincrement operator:\n"
158          << "    d4 is " << d4 << '\n';
159    cout << "++d4 is " << ++d4 << '\n';
160    cout << "    d4 is " << d4 << "\n\n";

```

d1 is January 1, 1900
d2 is December 27, 1992
d3 is January 1, 1900

d2 += 7 is January 3, 1993

d3 is February 28, 1992
++d3 is February 29, 1992

Testing the preincrement operator:

d4 is March 18, 1969
++d4 is March 19, 1969
d4 is March 19, 1969

C++

Program çıktısı

```

161
162     cout << "Testing the postincrement operator:\n"
163         << "    d4 is " << d4 << '\n':
164     cout << "d4++ is " << d4++ << '\n':
165     cout << "    d4 is " << d4 << endl:
166
167     return 0:
168 }

```

```

Testing the
preincrement operator:
    d4 is March 18, 1969
++d4 is March 19, 1969
    d4 is March 19, 1969

```

```

d1 is January 1, 1900
d2 is December 27, 1992
d3 is January 1, 1900

d2 += 7 is January 3, 1993

    d3 is February 28, 1992
++d3 is February 29, 1992
Testing the preincrement operator:
    d4 is March 18, 1969
++d4 is March 19, 1969
    d4 is March 19, 1969
Testing the postincrement operator:
    d4 is March 19, 1969
d4++ is March 19, 1969
    d4 is March 20, 1969

```